

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Η παρέα της Α΄ τάξης»

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΥΜΠΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η παρέα της Α΄ τάξης

Δημιουργός

Ευαγγελία Τύμπα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Α΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Νοέμβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

Το σενάριο αφορά στη γνωριμία των παιδιών της τάξης και στην εξοικείωση των παιδιών με το σχολικό περιβάλλον και το σχολικό βιβλίο. Η δραστηριότητα μπορεί να συνδυαστεί με τις εισαγωγικές σελίδες του σχολικού βιβλίου της Γλώσσας με θέμα «γνωριμία με τους ήρωες», καθώς και με την πρώτη ενότητα του βιβλίου της Μελέτης Περιβάλλοντος.

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Άλλα διδακτικά αντικείμενα

Εικαστικά

Μελέτη περιβάλλοντος

Χρονική διάρκεια

8-10 διδακτικά δίωρα

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να γνωρίζει τη θεωρία του αναδυόμενου γραμματισμού, καθώς το σενάριο βασίζεται στις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών, αυτές δηλαδή που αποκτήθηκαν στο νηπιαγωγείο και την οικογένεια. Δεν απαιτείται ειδική γνώση των μαθητών στη χρήση του υπολογιστή. Για την εφαρμογή της δραστηριότητας χρειάζεται να υπάρχει ένας τουλάχιστον υπολογιστής στην τάξη (φορητός ή σταθερή μονάδα) και μηχανήμα προβολής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο αξιοποιεί και επεκτείνει τις προϋπάρχουσες γνώσεις των παιδιών, σχετικές με τη γραφή του ονόματός τους, με στόχο την καλλιέργεια συμβατικού και ψηφιακού γραμματισμού. Οι δραστηριότητες είναι εισαγωγικές, κατάλληλες για το επίπεδο των παιδιών, καλλιεργούν τον γραπτό λόγο και βοηθούν με ευχάριστο τρόπο στην εξοικείωση με το μέσο. Συγκεκριμένα, στην πρώτη δραστηριότητα τα παιδιά γράφουν/πληκτρολογούν το όνομά τους, και διορθώνουν τυχόν λάθη. Στη δεύτερη

δραστηριότητα μαθαίνουν τα βασικά στη χρήση προσωπικού αρχείου και εξοικειώνονται με τη διαμόρφωση «κειμένου». Η τρίτη δραστηριότητα εστιάζει στην εξοικείωση με το αλφάβητο και την αλφαβητική σειρά ενώ στην τέταρτη ολοκληρώνεται το σενάριο με τις προσωπικές παρουσιάσεις των παιδιών.

Συνοπτική περιγραφή των δραστηριοτήτων του σεναρίου

A. Δραστηριότητα

- Γραφή ονόματος - Κεφαλαία-πεζά γράμματα / τονισμός
- Εξοικείωση με πληκτρολόγιο / κειμενογράφο
- Ομαδική κατασκευή / κολάζ

B. Δραστηριότητα

- Ορθή γραφή ονόματος / Εξοικείωση με πρόγραμμα διαμόρφωσης κειμένου
- Εύρεση – άνοιγμα - αποθήκευση - κλείσιμο αρχείου
- Τακτοποίηση προσωπικών πραγμάτων

Γ. Δραστηριότητα

- Γραφή επιθέτου και μικρού ονόματος
- Αλφάβητο / Αλφαβητική σειρά
- Κατάταξη του ονόματος με βάση το επίθετο

Δ. Δραστηριότητα

- Αυτοπαρουσίαση / Καταγωγή – σύνδεση με την οικογένεια
- Γραφή τίτλου / λεζάντας
- Εξοικείωση με πρόγραμμα παρουσίασης

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Την πρώτη εβδομάδα στο σχολείο μέλημα των εκπαιδευτικών για τα παιδιά της Α΄ τάξης είναι να εξοικειώσουμε τα παιδιά με το σχολικό περιβάλλον και να τα εισαγάγουμε ομαλά στον σχολικό γραμματισμό. Από την άλλη, τα παιδιά έρχονται

γεμάτα ενέργεια και όρεξη «να γράψουν και να διαβάσουν». Η διάθεση όμως των παιδιών δεν έχει αντιστοιχία με όσα γνωρίζουν. Κάποια είναι αρκετά προχωρημένα, διαβάζουν ή και γράφουν μικρές λέξεις, φράσεις ή και μικρά κείμενα. Αντίθετα για κάποια παιδιά τα γράμματα που περιέχει το όνομά τους είναι και τα μόνα γράμματα που αναγνωρίζουν, όλα ή μερικά από αυτά. Σε κάθε περίπτωση, όπως δείχνει η εμπειρία, όλα τα παιδιά που έρχονται στην Α΄ Δημοτικού μπορούν να γράψουν το όνομά τους είτε με κεφαλαία είτε με πεζά γράμματα. Το επίπεδο λοιπόν γραμματισμού των παιδιών, οι γνώσεις για τον γραπτό λόγο, αλλά και ο βαθμός εξοικειώσής τους με τον υπολογιστή ποικίλει.

Τα παραπάνω δεδομένα λαμβάνουμε υπόψη μας στον σχεδιασμό του πρώτου «εισαγωγικού σεναρίου». Έτσι, ξεκινάμε από κάτι οικείο και εύκολο για τα παιδιά, όπως είναι η γραφή του ονόματός τους, αξιοποιώντας τις προϋπάρχουσες γνώσεις και την έντονη διάθεσή τους για γραφή. Έχοντας εξασφαλίσει αρχικά τη συμμετοχή τους, στη συνέχεια, όσο προχωράμε στις δραστηριότητες και γνωρίζουμε καλύτερα τα παιδιά, μπορούμε να εφαρμόσουμε διαφοροποιημένη διδασκαλία¹.

Οι δραστηριότητες όμως, εκτός από την καλλιέργεια γραμματισμού, βοηθούν και στην ένταξη των παιδιών στην υπό διαμόρφωση «κοινότητα της τάξης» και ευρύτερα στη σχολική κοινότητα. Μέσα από τις δραστηριότητες του σεναρίου, όπως για παράδειγμα τη γραφή του ονόματος, την αυτοπαρουσίαση κ.ά. ενισχύεται η γνωριμία των παιδιών, η διαμόρφωση της ομάδας, το αίσθημα του «ανήκειν» και τίθενται ορισμένοι κανόνες σχετικοί με τη λειτουργία και την οργάνωση της τάξης.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές:

¹ Μετά από την αναλυτική περιγραφή κάθε δραστηριότητας, ακολουθεί η περιγραφή των διδακτικών προεκτάσεων. Αυτές μπορεί να τις εφαρμόσει ο/η εκπαιδευτικός και ως αρχικές δραστηριότητες, στα πιο προχωρημένα παιδιά.

- να εξοικειωθούν με τον σχολικό χώρο
- να γνωρίσουν τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές τους
- να μάθουν να αποδέχονται και να σέβονται τη διαφορετικότητα
- να αποκτήσουν αίσθημα της ομάδας
- να εξοικειωθούν με τρόπους λειτουργίας της σχολικής τάξης
- να αναλάβουν πρωτοβουλίες σχετικές με τις σχολικές τους υποχρεώσεις

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές:

- να ασκηθούν στη γραφή και ανάγνωση του ονόματός τους
- να μάθουν να αναγνωρίζουν τα ονόματα άλλων παιδιών
- να εξοικειωθούν με τα κεφαλαία και μικρά γράμματα της αλφαβήτας
- να ξεχωρίσουν/αναγνωρίσουν τα γράμματα του ονόματός τους από τα υπόλοιπα της αλφαβήτας
- να ασκηθούν στη χρήση του τόνου
- να εξοικειωθούν με την έννοια της αλφαβητικής σειράς
- να γνωρίσουν τη σημασία των επιθέτων
- να ασκήσουν τον προφορικό λόγο (αυτοπαρουσίαση)
- να ασκήσουν τον γραπτό λόγο (ανάγνωση/γραφή/κατανόηση λέξεων)

Γραμματισμοί

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές:

- να εξοικειωθούν με τη χρήση του πληκτρολογίου
- να μάθουν να γράφουν στον κειμενογράφο
- να μάθουν να βρίσκουν, να κλείνουν ένα αρχείο και να αποθηκεύουν την εργασία τους
- να εξοικειωθούν με τη διαμόρφωση κειμένου
- να εξοικειωθούν με τη δημιουργία προγράμματος παρουσίασης

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Τις πρώτες μέρες της σχολικής χρονιάς, παράλληλα με τα προφορικά παιχνίδια αυτοπαρουσίασης που γίνονται στην τάξη, μπορούμε να ζητήσουμε από τα παιδιά όχι μόνο να μας πουν, αλλά να γράψουν κιόλας το όνομά τους. Κίνητρο αποτελεί η γνωριμία με τα άλλα παιδιά, καθώς και η οργάνωση/τακτοποίηση της τάξης και των προσωπικών πραγμάτων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η πρώτη ενότητα του σχολικού βιβλίου της Γλώσσας Α΄ Δημοτικού ασχολείται με την παρουσίαση των παιδιών/ηρώων του βιβλίου. Αν θέλουμε, μπορούμε να συνδέσουμε το σενάριο με το σχολικό βιβλίο. Μπορούμε να δουλέψουμε το βιβλίο και το σενάριο παράλληλα ή να προηγηθεί το βιβλίο και να ακολουθήσει το σενάριο. Σε κάθε περίπτωση θα ενσωματώσουμε «την παρέα του βιβλίου» με την πραγματική παρέα των παιδιών της τάξης μας χωρίς να δημιουργούμε εκβιαστικούς δεσμούς με το σχολικό βιβλίο.

Το σενάριο συνδέεται επίσης και με την πρώτη ενότητα της Μελέτης Περιβάλλοντος, καθώς τα παιδιά καλούνται να γνωρίσουν το σχολείο τους, την τάξη και να εξοικειωθούν με το σχολικό χώρο και τους κανόνες του σχολείου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η χρήση του υπολογιστή υποστηρίζει τη συμβατική γραφή των παιδιών (με το μολύβι) και βοηθά στην αναγνώριση των γραμμάτων και τη γραφή. Πολλά γράμματα τα παιδιά μπορεί να τα γνωρίζουν, αλλά να μην είναι σε θέση ακόμα να τα γράψουν. Με τη χρήση του πληκτρολογίου τα «γράφουν» εύκολα και γρήγορα σαν παιχνίδι.

Επιπλέον οι δυνατότητες αποθήκευσης, ταξινόμησης και διαμόρφωσης των ονομάτων, αλλά και οι δυνατότητες παρουσίασης, βοηθούν τους γλωσσικούς και τους παιδαγωγικούς στόχους του σεναρίου, όπως είναι για παράδειγμα η οργάνωση των προσωπικών πραγμάτων και η εξοικείωση με τους συμμαθητές και το σχολικό χώρο και τις συμβάσεις του.

Κείμενα

Κριεζή, Μαριανίνα. 1993. *Είμαι ένας βάτραχος μικρούλης, ο Εμμανουήλ Α. Μπακακούλης*, εκδόσεις Άμμος.

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

A. Δραστηριότητα

- Γραφή ονόματος - Κεφαλαία-πεζά γράμματα / τονισμός
- Εξοικείωση με πληκτρολόγιο / κειμενογράφο
- Ομαδική κατασκευή/κολάζ

Προετοιμασία

1. Οποσδήποτε, πριν ξεκινήσουμε με τα παιδιά τη δραστηριότητα, θα πρέπει να κολλήσουμε πάνω σε κάθε γράμμα του/των πληκτρολογίου/ων αυτοκόλλητο με το κεφαλαίο και το μικρό γράμμα ευανάγνωστα γραμμένα.
2. Έχουμε από πριν διαβάσει τα ονόματα των παιδιών της τάξης μας, ώστε να προλάβουμε ενδεχόμενα αρνητικά σχόλια για περίεργα ή αλλόγλωσσα ονόματα.
3. Ετοιμάζουμε τη [φωτοτυπία με τα ζώακια](#).
4. Σε μεγάλο χρωματιστό χαρτόνι σχηματίζουμε έναν κύκλο και τον χωρίζουμε σε τόσα μέρη όσα είναι τα μέλη (παιδιά-δασκάλα) της τάξης.

Περιγραφή

Την πρώτη μέρα για να γνωριστούμε μεταξύ μας, αλλά και για να εξοικειώσουμε τα παιδιά με τον χώρο και τις συμβάσεις του, παίζουμε κάποιο παιχνίδι γνωριμίας. Σε κύκλο πετάμε την μπάλα και όποιο παιδί την πιάσει πρέπει να πει το όνομά του και κάτι προσωπικό σχετικό με κάποιο παιχνίδι ή φίλο, ή κάτι άλλο, π.χ. «Με λένε Κατερίνα και μου αρέσει το κολύμπι» ή «Είμαι ο Κώστας και φίλος μου είναι ο...». Μετά από το παιχνίδι, ζητάμε από τα παιδιά να πούνε κάποια από τα ονόματα των υπόλοιπων παιδιών. Διαπιστώνουμε ότι δεν είναι εύκολο να θυμόμαστε τόσα ονόματα και αναζητάμε κάποιο τρόπο για να μάθουμε γρήγορα τα ονόματα των φίλων μας. Αφήνουμε τα παιδιά να προτείνουν λύσεις και αξιοποιούμε τις απόψεις τους. Σίγουρα θα υπάρξει η πρόταση να γράψουν το όνομά τους και να το κολλήσουν στο θρανίο τους ή κάπου επάνω τους. Δίνουμε φωτοτυπία με ζωάκια και ζητάμε να γράψουν το όνομά τους πάνω στη γραμμούλα, μέσα στο ζωάκι στον κενό χώρο και αν θέλουν, να ζωγραφίσουν το ζωάκι.

Στη φάση αυτή αφήνουμε όλα τα παιδιά να γράψουν το όνομά τους, όπως έχουν μάθει, με κεφαλαία ή πεζά γράμματα. Βοηθάμε, μόνο αν δούμε ότι κάποιο παιδί δεν ξέρει να γράφει το όνομά του ή γράφει κεφαλαία μαζί με πεζά. Η παρέμβασή μας τώρα στην αρχή είναι μικρή και διακριτική, αλλά καταγράφουμε τις δυσκολίες των παιδιών και επανερχόμαστε σε επόμενη φάση.

Επιλέγουμε κάποια παιδιά να γράψουν στον υπολογιστή. Αν κάποια παιδιά δηλώσουν ότι ξέρουν να γράφουν ήδη σε υπολογιστή, επιλέγουμε αυτά και κάποια που δεν ξέρουν, για να δημιουργήσουμε αρχικά δύο μικτές ομάδες. Καλό είναι να μην έχουμε στην αρχή περισσότερους από δύο υπολογιστές, γιατί θα δυσκολευτούμε να παρακολουθούμε τις ομάδες και την υπόλοιπη τάξη ταυτόχρονα.

Δύο παιδιά μαζί κάθονται μπροστά στον υπολογιστή. Τα αφήνουμε να εξοικειωθούν με το πληκτρολόγιο, να βρουν/αναγνωρίσουν τα γράμματα που χρειάζονται, να τα πληκτρολογήσουν στη σωστή σειρά και να γράψουν το όνομά

τους. Για να μειώσουμε τις δυσκολίες, έχουμε ήδη ανοίξει κάποιο αρχείο και προεπιλέξει τη γραμματοσειρά (όχι δυσανάγνωστη) και το μέγεθος (μεγάλο) των γραμμάτων. Παρακολουθούμε τις δύο ομάδες και βοηθάμε, όπου χρειάζεται. Τα εξοικειώνουμε με τη χρήση του πλήκτρου εναλλαγής κεφαλαίων/πεζών. Αν δούμε ότι κάποια παιδιά είναι εξοικειωμένα με τον υπολογιστή, τα κάνουμε βοηθούς. Προσέχουμε μόνο να μην πληκτρολογούν τα ίδια, αλλά μόνο να δείχνουν στα άλλα παιδιά τι πρέπει να κάνουν, όταν δυσκολεύονται.

Όταν τα παιδιά της δυάδας γράψουν τα ονόματά τους, τα εκτυπώνουμε και τους δίνουμε το χαρτί για να κόψει το καθένα το δικό του όνομα. Κάθε παιδί κόβει το όνομά του γύρω από το περίγραμμα που ορίζουμε και δημιουργεί μία καρτελίτσα. Τα παιδιά μπορούν να χρωματίσουν τα ονόματά τους ή να τα φιλοτεχνήσουν. Οι ομάδες εναλλάσσονται, όποια ομάδα ολοκληρώσει την εργασία στον υπολογιστή ασχολείται με τη γραφή του ονόματος μέσα στο ζωάκι. Έτσι στο τέλος της δραστηριότητας τα παιδιά θα έχουν γράψει τουλάχιστον δύο φορές το όνομά τους, μία με τον υπολογιστή και μία χειρόγραφα.

Την καρτελίτσα θα τη χρησιμοποιήσουμε άμεσα, ενώ τα ζωάκια τα μαζεύουμε και τα πλαστικοποιούμε. Βάζουμε πιαστράκι και κάθε παιδί «τσιμπάει» το ζωάκι με το όνομά του στα ρούχα του. Αργότερα την καρτελίτσα αυτή χρησιμοποιούν τα παιδιά για το παρουσιολόγιο της τάξης².

Κάθε παιδί κολλάει την καρτελίτσα με το όνομα που έγραψε στον υπολογιστή στην περιφέρεια του κύκλου και ζωγραφίζει τον εαυτό του από πάνω. Φιλοτεχνούμε το χαρτόνι, βάζουμε στο κέντρο τον τίτλο «Η παρέα της Α΄ τάξης» ή κάποιον άλλο τίτλο που θα προτείνουν τα παιδιά και κρεμάμε το χαρτόνι στην τάξη. Αφήνουμε τα παιδιά να διαβάσουν/αναγνωρίσουν τα ονόματά τους.

² Το παρουσιολόγιο δεν είναι παρά ένα μηνιαίο ημερολόγιο. Δίπλα σε ένα κουτάκι τοποθετούμε τις καρτελίτσες που έφτιαξαν τα παιδιά. Αν κάποιο παιδί απουσιάζει, «τσιμπάμε» την καρτελίτσα του στην αντίστοιχη ημερομηνία. Όταν επιστρέφει, γράφει το όνομά του στο ημερολόγιο και ξαναβάζει την καρτελίτσα στο κουτάκι. Αν απουσιάζει περισσότερες από μία ημέρες, γράφει κάποιο άλλο παιδί το όνομα και μετακινεί την καρτελίτσα.

Όσα έγγραψαν τα παιδιά στον υπολογιστή τα αποθηκεύουμε σε ένα κοινό αρχείο, το οποίο θα χρησιμοποιήσουμε στις «προεκτάσεις» και στη Γ΄ Δραστηριότητα. Αναμένουμε να προκύψουν τα εξής προβλήματα και θέματα για συζήτηση, τα οποία συζητάμε στην ολομέλεια:

1. Αν υπάρχουν δύο ή περισσότερα παιδιά με το ίδιο όνομα, προτείνουν και βρίσκουν λύση για το πώς θα τα ξεχωρίζουμε. Αν δε γνωρίζουν, εξηγούμε εμείς.
2. Πιθανόν να υπάρχει διαφορά ανάμεσα στο βαπτιστικό όνομα και στο όνομα που χρησιμοποιεί ένα παιδί. Συζητάμε τον λόγο που συμβαίνει αυτό και επιλέγουμε το όνομα που το παιδί προτιμάει.
3. Αν υπάρχουν παιδιά με διπλό όνομα, εξηγούμε γιατί συμβαίνει αυτό. Το παιδί γράφει, όπως έχει μάθει από το σπίτι μόνο το ένα ή και τα δύο ονόματα.

Προεκτάσεις:

1. Δίνουμε σε κάθε παιδί το ζώακι του και ένα φύλλο χαρτί με την αλφαβήτα ευανάγνωστα γραμμένη. Δίπλα στο κεφαλαίο γράμμα είναι γραμμένο το αντίστοιχο πεζό του. Εξηγούμε ότι δίπλα σε κάθε «μεγάλο» γράμμα είναι γραμμένο το «μικρό» του. Ζητάμε από τα παιδιά να βρουν/αναγνωρίσουν τα γράμματα που έχει το όνομά τους και να τα υπογραμμίσουν με χρωματιστό μολύβι. Δείχνουμε στον πίνακα με παραδείγματα πώς μπορούμε να γράψουμε το όνομά μας με δύο τρόπους, όλα κεφαλαία ή μικρά, όπου υποχρεωτικά το πρώτο θα είναι κεφαλαίο. Εξηγούμε τη χρήση του τόνου χωρίς πολλή επιμονή. Όλα τα παιδιά δεν αντιλαμβάνονται από τόσο νωρίς τη χρήση του τόνου, αλλά μπορούν να μάθουν να τον γράφουν μηχανικά. Τα παιδιά κοιτάζουν το καρτελάκι με το όνομά τους και τα υπογραμμισμένα γράμματα και γράφουν στο χαρτί το όνομά τους δύο φορές, όπως στα παραδείγματα.

2. Εκτυπώνουμε το όνομα του παιδιού και στο ίδιο φύλλο του ζητάμε να γράψει με το μολύβι από κάτω το όνομά του. Αφήνουμε τα παιδιά να εντοπίσουν και συζητάμε τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των έντυπων και χειρόγραφων γραμμάτων. Γράφουμε τα γράμματα αυτά και με τις δύο μορφές σε χαρτόνι και το κολλάμε σε ευδιάκριτο σημείο της τάξης ή δίπλα στα αντίστοιχα γράμματα του αλφαβηταρίου³.
3. Για επιπλέον εργασία (ατομική ή ομαδική) μπορούμε να δώσουμε σε κάθε παιδί εκτυπωμένα τα ονόματα όλων των παιδιών της τάξης και να τα αφήσουμε να αναγνωρίσουν/διαβάσουν τα ονόματα των φίλων τους. Τα παιδιά υπογραμμίζουν αυτά τα ονόματα. Επισημαίνουμε το τελικό σίγμα στα ονόματα των αγοριών.
4. Συζητάμε για τον αριθμό των παιδιών της τάξης και αφήνουμε να τον υπολογίσουν. Στη λίστα με τα ονόματα γράφουμε μπροστά στα ονόματα αριθμούς και μετράμε. Ζητάμε να ξεχωρίσουν τα κορίτσια από τα αγόρια και τα υπογραμμίζουν με διαφορετικό χρώμα. Δημιουργούμε δύο ξεχωριστές στήλες με τον αριθμό των κοριτσιών και των αγοριών και συγκρίνουμε την αριθμητική τους ποσότητα.
5. Συζητάμε για την «καταγωγή» των ονομάτων. Φέρνουμε παραδείγματα και διαβάζουμε το παραμύθι της Μ. Κριεζή: «Εμμανουήλ Α. Μπακακούλης». Ζητάμε από τα παιδιά να δημιουργήσουν με βάση ορισμένα χαρακτηριστικά ή ιδιότητες επίθετα για διάφορα ζώα ή ανθρώπους, π.χ. για έναν φούρναρη, «Ανδρέας Ψωμάς», για την αλεπού «Μάρω Πονηρίδου» κλπ. Είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στην περίπτωση που υπάρχουν παιδιά με ιδιαίτερα ονόματα, που μπορεί να προκαλέσουν τον χλευασμό.

³ Βλέπε στη συνέχεια τη Γ΄ Δραστηριότητα.

Β. Δραστηριότητα

- Ορθή γραφή ονόματος / Εξοικείωση με πρόγραμμα διαμόρφωσης κειμένου
- Εύρεση – άνοιγμα - αποθήκευση - κλείσιμο αρχείου
- Τακτοποίηση προσωπικών πραγμάτων

Προετοιμασία

1. Την προηγούμενη δουλειά των παιδιών την αποθηκεύουμε σε έναν φάκελο στην επιφάνεια εργασίας. Στον φάκελο δημιουργούμε τόσα αρχεία όσα είναι τα παιδιά και αποθηκεύουμε ξεχωριστά την εργασία κάθε παιδιού.
2. Τα παιδιά φέρνουν από το σπίτι ένα κουτί για τα προσωπικά τους πράγματα, και έναν φάκελο που θα χρησιμοποιήσουμε για την επικοινωνία με το σπίτι.

Περιγραφή

Προτείνουμε να κολλήσουν μια ετικέτα με το όνομά τους μπροστά στο κουτί και τον φάκελο, για να τα αναγνωρίζουν εύκολα και να μην μπερδεύονται. Ξεκινάμε τη δραστηριότητα με όλη την ολομέλεια. Στον προτζέκτορα δείχνουμε πώς μπορούν να βρουν στην επιφάνεια του υπολογιστή τον φάκελο με τις εργασίες τους, και πώς να ανοίξουν το προσωπικό τους αρχείο. Με το ασύρματο ποντίκι κάποια παιδιά το δοκιμάζουν. Στη συνέχεια δείχνουμε τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να διαμορφώσουν το όνομά τους είτε με το WordArt ή με το πρόγραμμα TuxPaint, η επιλογή μας εξαρτάται από τον βαθμό εξοικείωσης των παιδιών και τον στόχο μας.

Αφήνουμε πάλι κάποια παιδιά να δοκιμάσουν μπροστά σε όλη την ολομέλεια το πρόγραμμα. Επισημαίνουμε ότι πρέπει να πατάμε συχνά το «μαύρο κουμπάκι» της αποθήκευσης και οπωσδήποτε να το κάνουμε, αφού θα έχουμε ολοκληρώσει την εργασία μας. Όσον αφορά την εκτύπωση, καλό είναι στην αρχική αυτή φάση να γίνει από εμάς. Έτσι μπορούμε να ελέγξουμε την εργασία των παιδιών και, όπου χρειάζεται, να παρέμβουμε. Αυτό, γιατί θα κάνουμε οικονομία στα μελάνια, αλλά και για να μην τα μπερδέψουμε με πολλές νέες πληροφορίες στην αρχή.

Προέκταση:

Ως άσκηση εμπέδωσης/γραφής, ζητάμε από τα παιδιά να γράψουν μόνα τους το όνομά τους επάνω στα νέα τους βιβλία και τετράδια. Για να τα βοηθήσουμε, μπορούμε να προμηθευτούμε μεγάλες ετικέτες, όπου δεν αναγράφονται πολλά στοιχεία, γιατί αρκετά παιδιά δυσκολεύονται να γράψουν από τόσο νωρίς μικρογράμματη γραφή μέσα σε περιορισμένο χώρο. Μπορούν, αν θέλουν, να χρωματίσουν/φιλοτεχνήσουν τις ετικέτες τους. Συζητάμε για τις τυποποιημένες δυνατότητες που μας δίνει ο υπολογιστής και όσα μπορούμε να φτιάξουμε μόνοι μας με το χέρι.

Γ. Δραστηριότητα

- Γραφή επιθέτου και μικρού ονόματος
- Αλφάβητο / Αλφαβητική σειρά
- Κατάταξη του ονόματος με βάση το επίθετο

Προετοιμασία:

1. Φροντίζουμε να έχουμε ένα μεγάλο αλφαβητάριο τοίχου με τα γράμματα στη σειρά, το ένα κάτω από το άλλο. Μπορούμε να φτιάξουμε ένα μόνοι μας, αν κόψουμε από ένα αλφαβητάριο του εμπορίου τα γράμματα και τα κολλήσουμε σε σειρά σε μεγάλο χαρτόνι.
2. Εκτυπώνουμε όλα τα ονόματα των παιδιών που έγραψαν στην Α΄ Δραστηριότητα.

Περιγραφή

Δίνουμε στα παιδιά το φύλλο με τα ονόματά τους γραμμένα στη σειρά το ένα κάτω από το άλλο. Τα ονόματά τους όμως δε θα είναι γραμμένα σε αλφαβητική σειρά, αλλά με την τυχαία σειρά που τα έγραψαν. Ζητάμε να βρουν το όνομα κάποιου παιδιού και τα αφήνουμε λίγο να «παιδευτούνε». Ρωτάμε έπειτα, αν μπορούμε να βρούμε εύκολα το όνομα ενός παιδιού κι αν υπάρχει κάποιος εύκολος τρόπος για να

το κάνουμε αυτό, χωρίς να χρειάζεται να διαβάζουμε όλα τα ονόματα πάλι με τη σειρά.

Συζητάμε και για άλλες περιπτώσεις, όπου έχουμε γραμμένα πολλά ονόματα ή πράγματα και θέλουμε γρήγορα και εύκολα να βρούμε κάποιο (δεν αναφέρουμε ακόμα την έννοια «αλφαβητική σειρά» γιατί τα περισσότερα παιδιά δεν θα την καταλάβουν). Αφήνουμε τα παιδιά να προβληματιστούν και αν δε γνωρίζει κανένα, εξηγούμε την έννοια της αλφαβητικής σειράς στην πράξη, ως εξής:

Δείχνουμε το μεγάλο αλφαβητάριο τοίχου και συζητάμε για τα κεφαλαία/μικρά γράμματα και τη σειρά των γραμμάτων. Ζητάμε να κοιτάζουν προσεκτικά, για να βρουν το γράμμα από το οποίο αρχίζει το επίθετό τους και αν δεν το γνωρίζουν τα βοηθάμε και τα εξοικειώνουμε με την εύρεση και προφορά του γράμματος. Εστιάζουμε στην προφορική αναγνώριση του πρώτου γράμματος (αναγνώριση και ταύτιση φθόγγου με το αντίστοιχο γράφημά του).

Αν δούμε ότι τα καταφέρνουν, περνάμε στην επόμενη φάση, όπου κάθε παιδί σηκώνεται και κολλάει το όνομά του δίπλα στο γράμμα, από το οποίο αρχίζει το επίθετό του. Θα πρέπει όμως πρώτα να γράψει στον υπολογιστή το επίθετο κι έπειτα το μικρό όνομά του. Προεπιλέγουμε τύπο γραμμάτων, γραμματοσειρά μεγάλου μεγέθους, και έντονα bold γράμματα. Η διαδικασία της επιλογής μπορεί να γίνει μαζί με όλα τα παιδιά και να συναποφασίσουν τα παραπάνω κοινά στοιχεία.

Κάθε παιδί γράφει το όνομά του στον υπολογιστή μόνο του ή δύο παιδιά μαζί για να αλληλοβοηθούνται. Βρίσκει το προσωπικό του αρχείο και γράφει το επίθετό του, αν δεν το έχει ήδη γράψει. Βοηθάμε, επαναλαμβάνοντας όσα έχουμε πει για τη γραφή των ονομάτων στην Α΄ Δραστηριότητα. Ελέγχουμε την εργασία και το παιδί την εκτυπώνει με τη βοήθειά μας. Έπειτα κόβει το όνομα γύρω από το πλαίσιο που του ορίζουμε και τέλος, κολλάει το όνομά του στο μεγάλο αλφαβητάριο.

Όταν όλα τα παιδιά κολλήσουν το όνομά τους στο αλφαβητάριο, επανερχόμαστε στην ολομέλεια. Ζητάμε να βρουν το όνομα κάποιου παιδιού και τα

εξοικειώνουμε με τη γρήγορη εύρεση/ανάγνωση των ονομάτων. Εξηγούμε πώς λέγεται η εργασία που κάναμε και, γιατί την κάναμε, ενώ δίνουμε κι άλλα παραδείγματα αλφαβητικής σειράς, π.χ. από το λεξικό τους, από έναν τηλεφωνικό κατάλογο κ.ά.

Επιστρέφουμε στον υπολογιστή και με τη βοήθεια του προτζέκτορα δείχνουμε με ποιο τρόπο μπορούμε τα μπερδεμένα ονόματα να τα βάλουμε σε αλφαβητική σειρά.

Προβλήματα

Συζητάμε τι κάνουμε στην περίπτωση που δύο ονόματα αρχίζουν από το ίδιο γράμμα. Δεν επιμένουμε όμως στην κατανόηση της απόλυτης αλφαβητικής σειράς από τόσο νωρίς.

Προεκτάσεις

1. Δίνουμε φύλλο με τα ονόματα των παιδιών σε αλφαβητική σειρά και τα αφήνουμε να βρουνε στην ομαδούλα τους και να υπογραμμίσουν τα ονόματα των παιδιών της ομάδας.
2. Δίνουμε μόνο τα μικρά ονόματα σε αλφαβητική σειρά, όπου όμως κάποια δεν είναι στη σωστή σειρά τοποθετημένα, και ζητάμε να υπογραμμίσουν τα 2-3 λάθη.
3. Δίνουμε φωτοτυπία με 5-6 εύκολες λέξεις (ζώα ή πράγματα) και την αντίστοιχη εικόνα τους, για να μπορούν να τις «διαβάσουν». Αντιγράφουν τις λέξεις με αλφαβητική σειρά.
4. Στο σπίτι με τη βοήθεια της οικογένειας γράφουν στο χέρι ή στον υπολογιστή σε αλφαβητική σειρά κάποια από τα παρακάτω: τα παιχνίδια τους, τα πράγματα της τσάντας ή τα ονόματα των μελών της οικογένειας.

4. Δραστηριότητα

- Αυτοπαρουσίαση / Καταγωγή – σύνδεση με την οικογένεια

- Γραφή τίτλου / λεζάντας
- Εξοικείωση με Πρόγραμμα Παρουσίασης

Προετοιμασία

1. Ζητάμε από τους γονείς να επιλέξουν μαζί με το παιδί τους 2-3 φωτογραφίες σχετικές με τα εξής θέματα: καλοκαιρινές διακοπές της οικογένειας, την παιδική ηλικία του παιδιού, π.χ. γενέθλια, οικογενειακές στιγμές, εικόνες από έναν τόπο που επισκέφθηκαν το καλοκαίρι ή από το χωριό ή το εξοχικό. Εξηγούμε στους γονείς ότι η δραστηριότητα έχει καθαρά εκπαιδευτικούς σκοπούς και δε σκοπεύουμε να εκθέσουμε δημόσια το υλικό. Ζητάμε τη συγκατάθεσή τους. Τις φωτογραφίες αυτές αν μπορούν τις σκανάρουν οι ίδιοι οι γονείς, αλλιώς το κάνουμε εμείς. Όταν οι γονείς φέρουν τις φωτογραφίες ή το φλασάκι στο σχολείο, συζητάμε μαζί τους και κρατάμε σημειώσεις.
2. Δημιουργούμε αρχεία PowerPoint για κάθε παιδί και σκανάρουμε τις φωτογραφίες.
3. Ετοιμάζουμε ένα αρχείο με τη δική μας αυτοπαρουσίαση.
4. Ελέγχουμε ότι την ημέρα της παρουσίασης έχουμε σύνδεση στο ίντερνετ, για να δείξουμε τον χάρτη της Ελλάδας.

Περιγραφή: Α΄ εκδοχή (αρκετά απαιτητική)

Συζητάμε με τα παιδιά στην ολομέλεια τον σκοπό της αυτοπαρουσίασης, π.χ. επειδή θέλουμε να γνωριστούμε καλύτερα, να μάθουμε περισσότερα για τη ζωή του παιδιού, την οικογένεια κλπ. Ως παράδειγμα αυτοπαρουσίασης, αλλά και για να τα παρακινήσουμε, αυτοπαρουσιαζόμαστε πρώτα εμείς. Σε πρόγραμμα παρουσίασης που έχουμε ετοιμάσει δείχνουμε 2-3 δικές μας φωτογραφίες, όπου έχουμε γράψει μια απλή λεζάντα από κάτω και προφορικά εξηγούμε όσα δείχνει η φωτογραφία. Αν δείξουμε έναν τόπο στο χάρτη προσδιορίζουμε πού βρίσκεται αυτός ο τόπος. Αν ο τόπος προσφέρεται, γράφουμε το όνομά του σε μηχανή αναζήτησης, συνδεόμαστε και δείχνουμε κάποιο αξιοθέατο που έχουμε από πριν επιλέξει.

Πιθανόν να υπάρχουν παιδιά που διστάζουν και δε θέλουν να παρουσιάσουν. Σεβόμαστε την επιθυμία τους και δεν εκβιάζουμε καταστάσεις. Αφήνουμε να παρουσιάσουν όσα παιδιά θέλουν και ενθαρρύνουμε όποιο διστάζει. Γενικώς είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στις περιπτώσεις παιδιών με αλλοδαπούς ή αλλόγλωσσους γονείς που μπορεί να προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά/οικονομικά περιβάλλοντα. Η έννοια των «διακοπών» εξάλλου δεν είναι αυτονόητη για όλους και ιδιαίτερα για τα μη αστικά περιβάλλοντα. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τα παραπάνω και να τροποποιήσουμε τη δραστηριότητα ή να εφαρμόσουμε τη β' εκδοχή της.

Εξηγούμε στα παιδιά τον τρόπο εργασίας. Σκοπός είναι κάθε παιδί να βρει το δικό του αρχείο με τις φωτογραφίες και να γράψει κάτω από κάθε φωτογραφία μία μικρή λεζάντα ή φράση, π.χ. «Το χωριό μου», «Εγώ κι ο αδελφός μου», «Τα γενέθλιά μου», «Αγαπώ τη θάλασσα» κ.ο.κ. Κάνουμε σαφές στα παιδιά, ότι αν δεν μπορούν να γράψουν τα ίδια, θα τα βοηθήσουμε εμείς.

Αφήνουμε τα παιδιά, αν θέλουν να γράψουν πρώτα σε χαρτί και μετά στον υπολογιστή. Μπορούν έτσι να βλέπουν από το χαρτί και να πληκτρολογούν. Ζητάμε να σκεφτούν τι θα πούνε στα υπόλοιπα παιδιά, την ώρα που θα δείχνουν τις φωτογραφίες τους. Αν χρειάζεται, εκπαιδεύουμε τα παιδιά να δείξουν στο χάρτη κάποιο τόπο και βρίσκουμε περισσότερες πληροφορίες/εικόνες για αυτόν και τις αποθηκεύουμε στο αρχείο του παιδιού.

Προβλήματα:

Η δραστηριότητα είναι αρκετά απαιτητική και χρειάζεται καλή συνεργασία με τους γονείς και προετοιμασία από μας. Επίσης είναι αρκετά χρονοβόρα, καθώς θα πρέπει να δουλέψουμε με κάθε παιδί ξεχωριστά. Επιπλέον, πρέπει να προετοιμάσουμε την εργασία που θα κάνουν τα υπόλοιπα παιδιά, την ώρα που εμείς θα δουλεύουμε ατομικά με κάποιο παιδί.

Περιγραφή: Β΄ εκδοχή (πιο εύκολη)

Ζητάμε από τα παιδιά να ζωγραφίσουν μια εικόνα από το καλοκαίρι που πέρασε, που να δείχνει τον εαυτό τους, την οικογένειά τους ή κάποιο τόπο.

Στη ζωγραφιά αφήνουμε ελεύθερα να γράψουν με το μολύβι, ότι θέλουν π.χ. τα ονόματα των προσώπων ή κάποιο τίτλο και τα βοηθάμε, όπου δυσκολεύονται. Τις ζωγραφιές αυτές τις σκανάρουμε και τα παιδιά τις παρουσιάζουν στην ολομέλεια. Κάθε παιδί προφορικά εξηγεί/παρουσιάζει τη ζωγραφιά του και απαντά στις ερωτήσεις των άλλων παιδιών.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

2

Γνωριμία στην τάξη

ΒΑΣΩ ΦΑΡΑΚΗ - ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ - by ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο μπορεί να επεκταθεί με δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού σχετικές με την ιστορία της γραφής και την αξία/ρόλο της γραφής στη σημερινή εποχή.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δραστηριότητες του σεναρίου είναι κατάλληλες για την ηλικία των παιδιών και μπορούν να εφαρμοστούν σε οποιαδήποτε πρώτη τάξη, ακόμα και αν υπάρχουν αλλόγλωσσα παιδιά με διαφορετικό γλωσσικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Στην περίπτωση αυτή θα γράψουμε τα ονόματα των παιδιών αυτών και στις δύο γλώσσες και θα ενσωματώσουμε στο σενάριο δραστηριότητα σχετική με τα διαφορετικά αλφάβητα και γενικώς δραστηριότητες ενίσχυσης/αποδοχής της μητρικής τους γλώσσας.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Burnett, C. 2009. Research into literacy and technology in primary classrooms: an exploration of understandings generated by recent studies. *Journal of research in reading* (special issue: New developments in literacy and technology), 32 (1), 22-37.

Cairney, T. 2008. Community Literacy Practices and education: Australia. Στο B. V. Street and N. H. Hornberger (Επιμ.), *Encyclopedia of Language and Education*, 2, (6), 615-633.

Gee, J.P. 2003. A Sociocultural Perspective on Early Literacy Development. Στο Neuman S. & Dickinson D. (Επιμ.). *Handbook of early literacy research*. New York: Guilford Press.

Kay M. 2006. "Teachers should explain what they mean": What new children need to know about starting school. Summary of paper presented at the *EECERA 16th Annual Conference* Reykjavik, Iceland, 30 August – 2 September 2006.

Souto-Manning, M. 2007. Honoring Children's Names and, Therefore, Their Identities. *School Talk*, USA: National Council of Teachers of English, 12, (3).

Τοκμακίδου. 2010. «Εδώ γράφουμε και διαβάζουμε και πρέπει να προσπαθούμε»: Οι μικροί μαθητές μιλούν για τη μετάβασή τους από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο και την ένταξή τους στο νέο σχολικό περιβάλλον. *Επιστημονικό Βήμα*, 13, 27-39.